

Administratieve vereenvoudiging – Werking van de DAV en uitvoering van het Federaal Actieplan

Administratieve vereenvoudiging (hierna: AV) in de publieke sector gaat in essentie om het vereenvoudigen en beperken van administratieve handelingen die burgers, verenigingen en ondernemingen alsook de overheid zelf moeten uitvoeren om te voldoen aan voorschriften die de overheid oplegt. De drie belangrijkste assen van een AV-beleid zijn: verbetering van regelgeving, vereenvoudiging van processen en procedures voor de doelgroepen en digitalisering (*e-government*). AV draagt zo rechtstreeks bij tot efficiëntiewinsten voor de doelgroepen en de overheid en onrechtstreeks tot de effectiviteit van beleidsmaatregelen.

Het Rekenhof heeft de onderbouwing, de instrumenten, de organisatie en de resultaten van het federale beleid voor AV onderzocht.

Beleidskader

Het federale beleid voor AV evolueerde van een focus op kostenbesparing via lastenvermindering voor ondernemingen naar een verruimde doelgroep met ook burgers en de overheid zelf, en uiteindelijk naar meer aandacht voor kwaliteit van regelgeving en digitale transformatie. Het geëvalueerde beleidskader, met doelstellingen in regeerakkoorden, beleidsnota's, federale actieplannen, zowel transversaal als gericht op afzonderlijke overheidsdiensten, mist echter consistentie omdat het concept AV onvoldoende werd uitgewerkt en vertaald in onderbouwde, opvolgbare en gecoördineerde doelstellingen. Ook het ambitieniveau, uitgedrukt in kwantitatieve doelstellingen voor administratieve lastenverlaging, mist consistentie en onderbouwing.

Het Rekenhof beveelt de regering aan het beleidskader voor AV te actualiseren met goed onderbouwde en opvolgbare doelstellingen en een inhoudelijk en methodologisch onderbouwd ambitieniveau.

Werking van de Dienst Administratieve Vereenvoudiging (DAV)

De DAV kreeg een centrale rol in de aansturing van het AV-beleid, via ondersteuning, toezicht en coördinatie, en dit in samenwerking met de FOD's. Zijn wettelijke opdracht breidde uit in navolging van het beleidskader, maar zijn centrale positie bij de FOD Kanselarij is louter administratief. Bovendien zijn sommige verwante taken (bv. evaluatie van het beleid en de regelgeving en de ondersteuning daarvan) versnipperd over de DAV, de FOD BOSA en de andere FOD's, wat een

efficiënt en effectief beleid niet ten goede komt. Het ontbreken van een consistent beleidskader en ambitieniveau, en een ontoereikende regelgevende en beleidsmatige ondersteuning voor de DAV zijn belangrijke verklarende factoren voor het gebrek aan voldoende slagkracht van de dienst om in de praktijk AV als een horizontaal beleid te ondersteunen, te bewaken en te coördineren.

Het Rekenhof beveelt aan te voorzien in een krachtige centrale aansturing van het AV-beleid zodat het meer doeltreffend gecoördineerd uitgevoerd wordt over de hele federale overheid.

De DAV besteedt veel aandacht aan het meten en berekenen van de administratieve lasten maar de meetinstrumenten die hij hanteert (de enquête van het Federaal Planbureau in opdracht van de DAV en het meetmodel van de DAV zelf) vertonen tegengestelde tendensen door een verschil in scope en benadering, en hun beleidsrelevantie is zeer beperkt. Het jaarlijkse meetrapport van de DAV biedt evenmin een volledig en coherent inzicht in de uitvoering en de resultaten van de verschillende vereenvoudigingsacties, de mate van doelbereik en de knelpunten.

Het ondersteuningsaanbod van de DAV (projectmanagement, opleiding, adviezen) enerzijds en de vraag van de FOD's naar ondersteuning en kennisuitwisseling anderzijds zijn onvoldoende op elkaar afgestemd.

Er werden transversale doelstellingen AV opgesteld voor de bestuursovereenkomsten van de FOD's, maar de DAV werd daarbij niet betrokken. Ze zijn te weinig gericht op resultaten, moeilijk op te volgen en te weinig zichtbaar gekoppeld aan de federale actieplannen AV.

De resultaten van vereenvoudigingsacties in de FOD's, al dan niet op basis van de transversale AV-doelstellingen, bereiken de DAV onvoldoende, waardoor zijn toezicht grotendeels ineffectief blijft en een overkoepelende rapportering niet mogelijk is.

Het instrument van de *reguleringsimpactanalyses* (RIA), waarbij voorafgaand aan elke nieuwe federale regelgeving een gestructureerde analyse wordt gemaakt van de beoogde doelstellingen en de verwachte positieve en negatieve effecten, heeft tot dusver onvoldoende meerwaarde gehad als ondersteuning van het wetgevingsproces om tot een regelgeving van betere kwaliteit te komen. Specifieke initiatieven van de DAV voor een brede aanpak van de kwaliteitsverbetering van bestaande regelgeving en de ex-postevaluatie van wetgeving bleven achterwege.

Het Rekenhof beveelt de minister (en de DAV) aan een overheidsbrede strategie te ontwikkelen binnen de federale overheid die sterker aansluit bij de evoluties in de visie van de OESO en de EU en die (synergieën tussen) alle componenten van AV (kwaliteit van de regelgeving, procesvereenvoudiging, digitalisering) structureel integreert in de federale beleids-, beheers- en regelgevingscyclus.

Het Rekenhof beveelt meer specifiek aan de beleidsrelevantie van de meetinstrumenten te versterken, de vraag en het aanbod voor AV-ondersteuning beter op elkaar af te stemmen en een volwaardig en gefocust beleid te ontwikkelen voor de kwaliteit van bestaande en nieuwe regel-

geving, met gebruik van internationaal gehanteerde instrumenten zoals bv. een regelgevingsagenda en een brede consultatie van doelgroep en betrokkenen.

Federaal Actieplan AV

De Federale Actieplannen AV zijn een beleidsinstrument dat het AV-beleid over de beleidsdomeinen heen moet aansturen en realiseren. Ze kregen over de jaren heen een wisselende invulling qua aantal en draagwijdte van de projecten, maar werden niet systematisch geëvalueerd.

Het Vierde Federaal Actieplan 2015-2019 bevat tien krachtlijnen maar de onderbouwing van de keuzes is niet transparant en de evalueerbaarheid ervan onvoldoende. De inhoudelijke afstemming met andere plannen en bestuursovereenkomsten van de FOD's is nog te vaak onbestaande. Bij het afsluiten van het onderzoek van het Rekenhof was de realisatiegraad van de tien krachtlijnen nog laag. Sommige acties zijn nog niet gestart en de uitvoering van andere verloopt langzaam. Dit is onder meer te wijten aan het uitblijven van beleidsbeslissingen over voorstellen vanuit de administratie, het ontbreken of laattijdig toewijzen van middelen, de verdeling van de verantwoordelijkheid over te veel actoren en een gebrek aan draagvlak om acties af te dwingen. Het Rekenhof beveelt de minister (en de DAV) aan de scope van een federaal actieplan AV duidelijker af te bakenen en het actieplan als sturings- en coördinatie-instrument voor een regeerperiode te verbeteren, bv. door timing, mijlpalen, budgetten en verantwoordelijkheden expliciet te koppelen aan strategische, horizontale projecten. Deze laatste worden idealiter onderbouwd geselecteerd, periodiek opgevolgd en geëvalueerd. Het Rekenhof beveelt ten slotte aan volledig en inzichtelijk te rapporteren over de verschillende acties van het AV beleid (federaal actieplan, transversale doelstellingen, acties vanuit de FOD's) en dit zowel binnen de administratie als aan het parlement.